

Årsberetning for Den Danske Israelsmission Herning den 17. april 2004

Af formanden Kai Kjær-Hansen

Vi har ved vore årsmøder tradition for at mindes de venner af Israelsmissionen, som siden sidste årsmøde er afgået ved døden. Hermed tilkendegiver vi vores respekt for dem, som – ofte gennem et langt liv – har vist troskab mod Israelsmissionens sag. Jeg vil derfor bede forsamlingen rejse sig og et øjeblik i stilhed mindes disse venner af Israelsmissionen. *Æret være deres minde!*

Bibel- og Israelsmission

Årsmødets tema er ”Bibel- og Israelsmission”. På den måde er vi med til at markere, at det i år er 200 år siden, The British and Foreign Bible Society blev dannet – et jubilæum som næsten er gået upåagtet hen i Danmark. Samtidig markerer vi, at vi i kirken har fået Bibelen fra jøderne, og at vi ikke kan undvære den – det gælder både første og anden del, dvs. hele Bibelen. I det 19. århundredets jødemission så man det som en opgave at give *hele* Bibelen tilbage til det jødiske folk, ikke kun Det Nye Testamente. I mange jødiske kredse var det såkaldte Gamle Testamente ifølge missionærerne ikke særligt godt kendt. Og hvis jøder afslog Det Nye Testamente, gav man ikke op, men fortsatte med at distribuere Det Gamle Testamente, i håbet om at jøder ved læsning heri ville stille nogle spørgsmål om profetierne i GT, som så kunne lede dem hen til NT – den helt igennem jødiske bog, der beretter om evangeliet – for jøder først og derefter, som en konsekvens heraf, for os andre også.

En helt igennem jødisk bog, sagde jeg om NT. Som sådan er den naturligvis ikke antisemitisk. Spørgsmålet om, hvorvidt NT er antisemitisk eller antijudaistisk, har fået fornyet aktualitet gennem Mel Gibsons Jesus-film.

I Kristeligt Dagblad (02.04.04) skriver Hans Hauge: “’The Passion of the Christ’ er lige så antisemitisk som Det Nye Testamente og Bach. Det må vi erkende og ikke se bort fra.” Jeg ser her helt bort fra Bach og nøjes med et par bemærkninger om filmen og NT som antisemitisk. Hauge er ikke alene om denne påstand, om end andre måske ville fremsætte den lidt mindre bombastisk, end han gør. Påstanden røber, at spørgsmålet om, hvorvidt Det Nye Testamente er antisemitisk, ikke kun er en sag mellem jøder og kristne, men også mellem kristne indbyrdes.

At nogle jøder frygter, at filmen kan bære véd til antisemitismens bål, kan man ikke fortænke dem i, når man tænker på, hvordan tekster fra Det Nye Testamente er blevet misbrugt til antisemitiske formål op gennem tiderne. At nogle kristne kalder NT antisemitisk, kunne være del af en bod for kirkens forsyndelser mod det jødiske folk i Ny Testaments navn. Det er ikke vejen at gå fremover. Udsagnet røber, at dele af den kristne kirke er i krise.

For min egen del kunne jeg godt have undværet nitiendedel af filmens ”voldsscener”. Og jeg havde gerne set, at disse nitiendedele så var brugt til (endnu flere) flashback-glimt til

Jesu liv. Således at der var skabt en sammenhæng mellem det i Jesu liv, som førte til hans død. Lad det nu være. Men som kristen kan jeg ikke undvære jøder i passionsfortællingen. Som kristen kan jeg ikke opgive, at det er Israels Gud, der handler med og i Jesus. Til bedste for Israel – og som en konsekvens heraf til bedste for alle andre.

I denne sammenhæng kan det være på sin plads at nævne et par bemærkninger af Paul Winter – kendt for sin bog *On the Trial of Jesus* (Berlin: Walter de Gruyter & Co., 1961). I forbindelse med en tysk TV-udsendelse i 1967 om processen om Jesus blev han bl.a. bedt om at udspecificere spørgsmålet om skyld i forbindelse med Jesu død. Han begyndte med at sige, at hvad enten man ser Jesus som Guds søn, menneskehedens forløser, eller blot som et stort menneske og en viis rabbi, er sympatien på Jesu side, ikke på hans modstanderes side. Men dermed yder man ikke som historiker hans daværende modstandere ret. Vel var Pilatus en brutal mand, men det var hans pligt at forhindre oprør. De jødiske rådsherrer havde muligvis noget imod Jesus, men det var deres pligt at holde ro i landet så de ikke gav de romerske magthavere anledning til at fratage jøder den sidste rest af autonomi. Paul Winter fortsætter:

“For en senere tid er det let at finde dem, der i sin tid var involveret i en afgørelse, skyldige. At undlade dette er bedre end at søge efter skyldige. Såvel romerske som jødiske embeds personer havde en hånd med i spillet i rettergangen mod Jesus. Hvis skyld der er tungere og hvis der er lettere, lader sig ikke måle på nogen vægt. Men når vi spørger evangelieberetningerne, må vi sige, at ud over romerne og jøderne optræder også en tredje skyldig part: Jesu egne disciple, hvoraf en forrædte ham, en anden fornægtede ham, og alle de øvrige overlod ham til hans skæbne. Det overrasker mig egentlig, at De som kristen spørger mig som jøde: Hvem var skyldig? Det spørgsmål, De snarere skulle stille – ikke mig, men Dem selv – lyder: Hvem er uden skyld?”

Paul Winters spørgsmål er – teologisk set – velplaceret Og man kunne tilføje en fjerde part i processen om Jesus, den vigtigste, nemlig Israels Gud, der ville Jesu død. Og her svimler det for os.

Af de mange anmeldelser fra jødisk side af Gibsons film har jeg især hæftet mig ved, hvad den amerikanske – jødiske – radiovært Dennis Prager har sagt. Under overskriften “Mel Gibsons to film” peger han på, at “jøder og kristne ser to vidt forskellige film. I to timer ser kristne deres frelser blive tortureret og henrettet. I de samme to timer ser jøder andre jøder arrangere henrettelsen og torturen af de kristnes frelser.” Efter en næsten 2000 års historie, hvor jøder er blevet angrebet for at være ‘Kristus-mordere’, bør man ikke erklære jøder for paranoide, når nogle frygter en antisemitisk brug af filmen.”

Jeg er enig. Og som kristen udfordres jeg til at (fortsætte) med at minde mig selv og den kristne kirke om kirkens antisemitisme og synd mod det jødiske folk.

Men Dennis Prager har mere at sige. Han henvender sig også til jøder og siger, at “de fleste amerikanere, der ser filmen, ikke ser jøderne som skurkene i lidelseshistorien – ikke i den historiske kontekst, og da slet ikke i dag . . . de fleste amerikanske kristne –

katolikker såvel som protestanter – tror at en syndig menneskehed dræbte Jesus, ikke 'jøderne' . . . Som de kristne ser det, var det noget Gud lod ske, og hverken jøderne eller romerne.”

Og ikke nok med det. Dennis Prager siger også: “mange jødiske grupper og mediefolk, som nu angriber 'The Passion', har ofte helt uansvarligt sat etiketten 'antisemitisk' på konservative kristne.”

Meget gode ord af en jøde om et meget sensitivt, men vigtigt spørgsmål. Og selvransagende, både for kristne og jøder.

Næste trin på vejen er at få både jøder og kristne til at forstå, at der slet ikke er nogen kristen frelser og Kristus for os ikke-jøder, uden at Jesus var og er Messias for jøder. Og at Jesu og vor far er Israels Gud. Og at hvis man (fortsætter) med at hævde, at NT er antisemitisk, kunne man lige så godt hævde, at Det Gamle Testamente er det – i indhold såvel som sprogbrug. Så har vi fuldført, hvad der ikke lykkedes for Markion i det andet århundrede – han som kirken erklærede for kætter, ikke mindst fordi han ikke kunne forlige sig med Israels Gud.

Nej, lad os fastholde, at det var Israels Guds som ikke sparede sin egen søn, men gav ham hen for os *alle* (Rom 8,32). Lad os lægge Thorvaldsens Kristus på hylden med al dens sentimentalitet. Lad os ikke narre os selv og ”renvaske” Jesus ved at beskyldte evangelisterne for antisemitisme, som det er tilfældet i megen nyere teologi. Lad os være os for at tage enkelte ord og sætninger fra NT ud af deres sammenhæng. Det kan nemlig føre til antisemitisme, hvilket der desværre er så mange eksempler på op gennem kirkens historie. Lad os igen forsøge at læse fortællingen om Jesus i sammenhæng. Han levede og døde for Israels sag. Med ham oprandt messias-tiden som er tilgivelsens tid, for jøder såvel som ikke-jøder.

Og nu til Israelsmissionens arbejde i det forløbne år.

Arbejdet i Israel

Til trods for den politiske situation i Mellemøsten har vi i det forløbne år sendt volontører til Israel og ser frem til, at vi kan sende endnu flere. Og vi er glade for, at vi fortsat kan støtte missionsarbejdet i Israel og den messianske bevægelse samt de bestræbelser, der gøres på forsoning blandt messianske jøder og palæstinensiske kristne gennem organisationen Musalaha.

Ebenezer-hjemmet har været et hjertebarn for Den Danske Israelsmission siden dets start i 1976. Ebenezer-hjemmet har nu lokal ledelse, og den messianske bevægelse tager mere og mere ansvar for hjemmet; det gælder også i den internationale bestyrelse, hvor Heinrich Pedersen stadig er vores repræsentant. Det kombinerede pleje- og alderdomshjem i Haifa har stadig brug for vores hjælp, dels økonomisk og dels ved at vi sender volontører fra Danmark. I august 2003 rejste således Anders Dalsgaard og Erik Bonnesen til Haifa, førstnævnte arbejdede på hjemmet en måneds tid, mens Erik Bonnesen var der til jul.

Bibelarbejde. Israelsmissionen yder fortsat økonomisk støtte til Bibelbutikken i Tel Aviv, og vi er glade for, at butikkens leder, Andy Ball, er med os ved dette årsmøde. Bibelbutikken i Jerusalem fik hjælp af Camilla Løndorf Rosenkrands i midten af november måned. I den korttidsansættelse hun havde blev hendes arbejde fordelt mellem bibelbutikken og Caspari Center.

Caspari Center – studiecentret i Jerusalem – støtter vi på forskellig måde, men for nærværende ved at stille arbejdskraft til rådighed for publiceringen af tidsskriftet Mishkan. Kai Kjær-Hansen er hovedredaktør og Bodil F. Skjøtt redaktionssekretær for dette internationale tidsskrift.

Kirkevolontør i Jerusalem i første halvår af 2004 er Sanne Dyssegaard Pedersen, som i flere omgange tidligere har virket som volontør for Israelsmissionen.

Jan og Vicka Mortensen har varetaget relationen til *det kristne studenterarbejde*, men har også haft løst en række andre opgaver med relation til den messianske bevægelse. Jan Mortensen sidder blandt andet i bestyrelsen for "Det Forenede Kristne Råd i Israel" (UCCI), som i det forløbne år har brugt en del kræfter på spørgsmålet om visa-situationen i Israel for udefra kommende præster og kirkelige medarbejdere – og diskuteret dette ømtålige spørgsmål med israelske embedsmænd.

Og hermed er vi kommet til Jerusalem og de ændringer, der er på vej her.

Jerusalem – Jaffo - Jerusalem

I juni 1999 ankom Jan og Vicka Mortensen til Jerusalem. Om et par måneder udløber Jan Mortensens fem-årige kontrakt. Og hvad så?

Gennem disse fem år har Jan og Vicka Mortensen ikke blot været præstepar for danskere i Israel, men også involveret sig i en lang række opgaver på det lokale plan, som ikke skal opremses her. De har også udbygget et stort netværk til andre kristne i landet samt til messianske jøder. Selv om situationen i Israel har været ustabil (for at sige det mildt) det meste af deres tid, har de gennem hele perioden givet udtryk for frimodighed ved at være, hvor de er. Og selv om tilstrømningen af danske volontører til Jerusalem har været begrænset, har de trofast fortsat med danske gudstjenester og andre arrangementer.

De og vi tror på, at der bliver bedre tider i Israel. Og landsstyret fastholder, at vi fortsat skal være til stede i Israel, med Jerusalem som centrum. I denne forbindelse har vi været glade for samarbejdet med det forhenværende DKU, vi udtrykker tak herfor og glæder os til fortsat samarbejde med DSUK, Danske Sømands- og Udlandskirker.

Men ændringer bliver der, idet Jan og Vicka Mortensen har sagt ja til opfordringen om at blive præstepar i Immanuel Kirken i Jaffo. Her skal Jan Mortensen være præst dels for den hebraisktalende menighed og dels for den internationale engelsktalende menighed. Denne ansættelse er kommet i stand i samarbejde med Den Norske Israelsmission. I et *overordnet* perspektiv glæder vi os meget over dette. Det er første gang, en dansk præst

kommer til at lede en menighed i Israel. Det betyder også, at vi mere end nogensinde før – selv om skiftende danske præster har været involveret i menighedsarbejde – får en direkte forbindelseslinje til en lokal menighed i Israel. Med de privilegier og (gode) forpligtelser det indebærer.

Men hvad så med Jerusalem? Nej, Jerusalem glemmer vi ikke.

Først: Jan Mortensen fortsætter som dansk præst i Israel og vil fortsat holde danske gudstjenester i Jerusalem. Han fortsætter også som dansk attaché.

Dernæst: Vi bibeholder en lejlighed i Jerusalem, og inden længe håber vi på at kunne præsentere en ny medarbejder, som med bopæl i Jerusalem skal fortsætte arbejdet dér. Forhåbentlig til glæde både for fastboende danskere såvel som for danske volontører, som Israelsmissionens Unge håber på at kunne bringe til Jerusalem gennem et nyt projekt, som IU-formanden senere vil fortælle om.

Alt i alt ser vi fremtiden i møde med fortrøstning – også for vort arbejde i Israel. For at det skal lykkes, trænger vi til venners forbøn og støtte.

Jøder i Østen

Projektet ”Jøder i Østen”, hvor der sendes volontører til Østen med det formål at dele evangeliet med israelere på rejse, blev sat i gang af Den Danske Israelsmission; Caspari Center i Jerusalem har nu det overordnede ansvar for projektet. I sommeren 2003 deltog en dansker som volontør, nemlig Christel Winter-Nielsen. Heinrich Pedersen forestod en del af undervisningen i Jerusalem forud for gruppens afrejse, og vi er fortsat del af dette projekt. Den nye gruppe, som rejser i slutningen af april dette år, har desværre ingen danske deltagere, men Israelsmissionen har støttet en israelsk messiansk jøde med et beløb.

Økonomi og portostøtte

Vi er kommet ud af året 2003 med et lille overskud på 46.822 kroner, og jeg takker alle venner og bidragydere for støtten til Israelsmissionens arbejde.

Desuden har vi kunnet hensætte knapt 150.000 kroner på testamentekontoen. Dette er naturligvis ikke et mål i sig selv. En af årsagerne hertil er, at vi ikke har kunnet sende det antal volontører, som vi gerne ville, til fx Ebenezer-hjemmet på grund af manglende ansøgere, hvilket igen skal ses i lyset af den politiske situation i området. Interesserede kan rekvirere det udførlige regnskab fra sekretariatet.

Sammen med en del andre ydremissionsorganisationer konstaterer vi, at det *er* vanskeligt at samle penge ind til missionsarbejde. Der gives næppe nogen lette svar på, *hvorfor* det er sådan. Vi fortsætter sammen med andre missionsorganisationer med at påpege, *at* det er et problem. Og: Mens nogle missionsselskaber, der arbejder i kriseramte områder, undertiden oplever et økonomisk opsving til støtte for projekter dér, oplever vi det ikke i Israelsmissionens arbejde, selv om der er krise i Israel og Mellemøsten. Det kan der være mange (gode såvel som dårlige) grunde til.

I 2003 udkom Israelsmissionens Avis i ti numre, i nyt lay-out ved Orla F. Møller, Vejle. Birger Petterson, Skjern, har på frivillig basis ydet redaktøren stor hjælp. At regeringen har fjernet portostøtten til frivillige organisationers blade – herunder også missionsselskabers blade og derfor også til Israelsmissionens Avis – har fyldt os med forbavselse. Nogle blade og tidsskrifter er af den grund allerede aflivet. Det vil nu ikke ske med Israelsmissionens Avis, da vi ifølge vore vedtægter har en forpligtelse til at informere om kirken og den jødiske verden. Naturligvis har vi i denne forbindelse drøftet, om vi skulle indføre en fast abonnementspris. Af flere grunde gør vi ikke dette, men opfordrer desto kraftigere modtagere af avisen til at betale et frivilligt abonnement. Fortsætter vi uanfægtet med ti numre af avisen om året, vil det påføre os en ekstraudgift på over 100.000 kroner årligt. Den sandsynlige udgang på denne sag bliver, at vi nedskærer antallet af numre på avisen og lader den udkomme seks gange om året, sender fire nyhedsbreve til gaveydere og andre, der ønsker sådanne nyhedsbreve, og intensiverer den generelle information på Israelsmissionens hjemmeside.

Israelsmissionens landsstyre

Til Israelsmissionens landsstyre skulle der i år vælges en afløser for Anne-Line Friis. Da der ved fristens udløb kun var opstillet én kandidat, bortfalder valghandlingen. Som nyt medlem indtræder sognepræst Steen Nielsen i landsstyret. Fra 1983 til 1995 var han sognepræst i Skanderup ved Kolding; fra 1995 til 2003 forstander på Børkop Højskole og fra 1. marts i år sognepræst i Vindum pastorat, syd for Viborg.

Vi byder Steen Nielsen velkommen i landsstyret. I øvrigt er han far til Anne-Line Friis!

Anne-Line har været en frontfigur helt fra 1994, hvor hun var volontør i Jerusalem for Israelsmissionen. Senere blev hun formand for Israelsmissionens Ungdomsråd og hører til pionererne blandt dem, der fik stiftet Israelsmissionens Unge. Hun blev valgt ind i landstyret i 1999 som kun 24-årig. Dengang havde hun sammen med Jakob ét barn; i dag har de tre. Vi er meget taknemmelige for hendes indsats og glæder os over, at hun fortsat vil yde en indsats for Israelsmissionens sag i nogle arbejdsgrupper.

Landstyret består pt. således af følgende medlemmer: Kai Kjær-Hansen (formand), Hanne Skjølstrup Mikkelsen, Flemming Markussen (næstformand), Jørgen Hedager Nielsen, Steen Nielsen, Erik Nikolajsen, Ólafur Felix Ólafsson og Peter Schmidt.

Sekretariat, medarbejdere og arbejdsgrupper

For de enkelte medarbejdere er der naturligvis udfærdiget jobbeskrivelse. Men et lille missionsselskab som Israelsmissionen kunne ikke leve, dersom medarbejderne kun udførte, hvad der er nedfældet i deres jobbeskrivelse. Det gælder ikke mindst vores generalsekretær Heinrich Pedersen, som på bedste måde udfylder den plads, men også udfører en lang række andre opgaver, der *skal* udføres – jobbeskrivelse eller ej.

På sekretariatet i Christiansfeld arbejder desuden Miriam Vibjerg som kontorassistent; hendes tid er delt mellem Israelsmissionen og Israelsmissionens Unge. Og i de to kontorer bliver der også plads til IU's nye ungdomssekretær Ulrik Jensen.

Bodil F. Skjøtt er fortsat deltidsansat som konsulent og Kai Kjær-Hansen deltidsansat som redaktør mv.

Fælleskontoret i Ydre Missions Hus, som ikke mindst tager sig af de forskellige selskabers regnskaber, fungerer til alles tilfredsstillelse.

I det forløbne år er arbejdet med ændringen af vores struktur fortsat. Dette sker dels for at aflaste sekretariatet, dels for at give så mange som mulig medejerskab ved at indgå i forskellige arbejdsgrupper. Følgende arbejdsgrupper er på plads: Avis, CardClub, Lodsedler, Fondsansøgning, Årsmøde, Direct Mail og Musalaha. Flere er på vej, og mange flere kunne dannes, dersom vi kan få flere frivillige med på ideen. Dette er ment som en indbydelse. Rigmor Vammen tager sig fortsat af Israelsmissionens Gaveshop.

Israelsmissionen og Israelsmissionens Unge

Israelsmissionen og Israelsmissionens Unge er to selvstændige organisationer med fælles hovedmålsætning. Som sådan er der en del overlapninger mellem de to organisationer. Der er i årets løb udarbejdet en samarbejdsaftale mellem de to organisationer, således at man ved, hvem der har hovedansvaret for hvad. Jeg skal ikke her tage ordet ud af munden på Henrik Gunnertoft Jensen, IU's formand, som efterfølgende vil give sin formandsberetning.

Blot skal jeg udtrykke landsstyrets taknemmelighed over IU's eksistens og det store arbejde mange unge lægger i dette arbejde. Vi ser frem til et fortsat godt samarbejde med IU's bestyrelse og Ulrik Jensen, IU's ungdomssekretær.

Mellemøsten og eskatologi samt mission

Jeg slutter med et tema, som desværre stadigvæk er alt for aktuelt og som jeg har været inde på i mine formandsberetninger de sidste par år, nemlig situationen i Mellemøsten. Naturligvis findes der divergerende opfattelser inden for den messianske bevægelse om dette emne og denne krise. For egen del synes jeg Baruch Maoz, præst i en af de største messianske menigheder i Israel, har et velafbalanceret syn. Her et par udpluk fra en artikel om antisemitisme og kritik af staten Israel:

“Som ethvert andet land kan heller ikke Israel være immun over for kritik. I mange tilfælde fortjener det kritik fra sine venner. Den nuværende konflikt virker brutaliserende på begge sider. Men en refleksagtig kritik af Israel vækker gamle og velkendte antisemitiske instinkter, som kristendommen møjsommeligt har bestræbt sig på at udrydde i nyere tid. Et grelt eksempel er et maleri i en kirke i Skotland, som viser en korsfæstet Jesus flankeret af romerske og israelske soldater. Et sådant billede spiller bevidst på historiske kristne beskyldninger mod jøderne, idet det drager en parallel mellem palæstinenserne og Jesus og mellem Israel med dem, der korsfæster Frelseren.

Eskatologiske forventninger bør ikke inddrages i diskussionen af forholdet mellem israelere og palæstinensere eller i kirkens syn på den mellemøstlige konflikt. På den anden side har en gudfrygtig moral alt muligt at gøre med de foreliggende problemer.

Erstatter man antisemitisme med en ensidig kritik af Israel, er der blot tale om en maskering (om end utilsigtet) af de i bund og grund antisemitiske fordomme, der lurer under overfladen i menneskets hjerte. Kristne er ikke immune over for sådanne fordomme. Men de, der elsker Gud mere end sig selv, bør modigt modsætte sig dem.

Der kunne siges lige så meget om den automatiske støtte til Israel, som er blottet for moralske overvejelser og er ligegyldig og ufølsom over for palæstinenserens ulykke og forhåbninger. Som kristne bør vi være påpasselige, så vi undgår begge yderligheder – antisemitisme på den ene side og på den anden side en antiarabisk holdning. Det er værd at huske på, at det på begge sider er syndere, der er engageret i denne frygtelige strid.”

Netop! Og derfor har begge parter i konflikten – og vi andre med – brug for evangeliet om Jesus, jødernes Messias og alle menneskers frelser og Herre.

Tak for støtte til, at vi som Israelsmission fortsat kan pege på dette.